

Asia: Lausuntopyyntö ylioppilastutkinnon matematiikan kokeiden rakenteiden muuttamisesta

OPH-776-2022

Ylioppilastutkintolautakunta pyytää lausuntoanne

- 1. matematiikan kokeiden rakenteiden muuttamisesta,*
- 2. esimerkkirakenteista sekä*
- 3. muutoksen aikataulusta.*

Matemaattisten Aineiden Opettajien Liitto MAOL ry kannattaa matematiikan ylioppilaskokeista annettujen määräysten muuttamista luonnoksessa esitetyllä tavalla. Liitto näkee, että määräysten muuttaminen mahdollistaa matematiikan ylioppilaskokeiden kehittämistyön, jolle on ilmeinen tarve.

Liitto pitää keskeisimpänä kehitystavoitteena kokeen A-osan painoarvon kasvattamisen. Liitto kannattaa sitä, että myös A-osassa olisi valinnaisuutta. Liiton näkemyksen mukaan pitkän ja lyhyen matematiikan kokeiden ei ole välttämätöntä olla rakenteeltaan tai tehtävämäärältään samanlaiset. On kuitenkin tärkeää, että kummassakin kokeessa tehtävämäärä ja tehtävien laajuus ovat sellaiset, että opiskelija ehtii rauhasa syventyä tehtäviin.

Liitto kannattaa sitä, että ainakin pitkän matematiikan kokeessa säilytetään jako B1- ja B2-osiin. Ilman kahtia jaettua B-osaa vaarana on se, että kokeen erottelukyky parhaimmiston osalta kärsii. Tässä tilanteessa oltiin aikanaan 2000-luvun alussa, jolloin ratkaisuna yritettiin ns. jokeritehtävien tuomista kokeisiin 2007 keväällä. Jako B1- ja B2-osiin on toiminut huomattavasti paremmin. Lyhyen matematiikan kokeessa tätä jakoa ei välttämättä tarvita.

Vaikka lausuntopyyntö keskittyikin kokeen rakenteeseen eikä tehtävien sisältöihin, liitto katsoo hyödylliseksi tässä yhteydessä korostaa myös opiskelijoiden oikeusturvan toteutumisen näkökulmaa. Mikäli kokeen tehtävien sisällölliset painotukset eivät vastaa opetussuunnitelman painotuksia ja vaihtelevat voimakkaasti vuodesta toiseen, opiskelijoiden oikeusturva ei toteudu parhaalla mahdollisella tavalla. Tästä syystä olisi kiinnitettävä entistä tarkemmin huomiota siihen, että ylioppilaskokeiden tehtävien painotukset vastaisivat opetussuunnitelman mukaisia painotuksia. Jos koe kokonaisuudessaan vastaa opetussuunnitelman painotuksia, vuosien välillä on helpompi tehdä vertailua.

On tärkeää, että ylioppilaskoe mittaa riittävän laajasti myös perusasioiden hallintaa. Vaikka luovuus ja soveltaminen ovat tärkeä osa matemaattista osaamista, osaamisen ydin koostuu perustiedoista ja -taidoista. Viimeaikaisissa kokeissa perusasioiden hallintaa mittaavia tehtäviä on ollut usein aika vähän, mikä on johtanut kokeiden huonoon erottelukykyyn heikoimmin menestyvien joukossa.

Liitto toivoo, että kokeiden rakennetta ei muutettaisi vuosittain, vaikka määräykset sen mahdollistaisivatkin. Ennustettavuus ja ennakoitavuus tuovat rauhaa opiskeluun ja opetukseen ja näin helpottavat opiskelijoiden opinnoistaan kokemaa stressiä. Matematiikan kokeen tulisi olla rakenteeltaan mahdollisimman selkeä ja kysymyksissä ei saisi olla liikaa tekstiä. Kokeen tehtävä on ensisijaisesti matemaattisen osaamisen mittaaminen. Liian pitkät tehtävänannot hankaloittavat tehtävän ymmärtämistä erityisesti oppilailta, joilla on lukemiseen liittyviä erityisongelmia, kuten lukihäiriö.

Liitto kannattaa tehtäville muutoksille mahdollisimman nopeaa aikataulua. Liiton näkemyksen mukaan opiskelijoiden on oltava tietoisia kokeen rakenteen muutoksista lukio-opintojensa alussa, mikäli muutokset ovat sellaisia, että ne vaikuttavat oppiaineen opiskeluun lukion aikana. Mikäli muutokset eivät vaikuta opiskeluun, ne voidaan toteuttaa missä vaiheessa tahansa. Mahdollinen toteutusaikataulu riippuu siten siitä, kuinka laajasti YTL aikoo hyödyntää uusien väljempien määräysten tuomaa liikkumavaraa.

Tarja Ylivuori
MAOL ry puheenjohtaja